

Niels Petersen, stjóri á Føroya Skúlabókagrunni, og Birgir Kruse, ritsjóri á nýggja føroyska atlasinum.

nú heldur Japan uppá, at havið vestan fyri Japan skal eita Japanshav, meðan Suðurkorea og Norðurkorea vilja kalla tað Eysturhav. Tá føroyingar róðu út í Grønlandi, góvu teir fleiri av vikunum føroysk nøvn og skrivaðu tey eisini í klettur. Sjálvt navnið Føroyingahavnin sigur jú eisini alt um, hvør tók land har.

Eisini danskarar hava verið grammir at festa donsk nøvn á Grønland. Í Norðurgønlandi eru landøki uppkallað eftir monnum sum I.C. Christensen og Johannes V. Jensen, og stóð eita enn á kortum bæði Kaffeklubben, Dagmars Ø og Danmarksstrædet. Høvdur danskarar hevdsrættin í huga, tá teir settu nøvn á hesi plássini? Soleiðis hevur navngáva ið hvussu er søguliga verið brúkt, eisini tá til dømis hálendingar

doyptu ein amerikanskan bý New Amsterdam, ið tó seinni fekk navnið New York.

Ongi regluføst atlas

Nú verður so nýtt føroyskt atlas gjørt, og spurningurin er, hvussu langt farast skal at geva heimsins londum, býum og plássum týdd heiti og nøvn, ið eru lagað til føroyska stavseting. Summi ynskja sær, at mátin, hetta verður gjørt uppá, er púra reglufastur. Men tann uppgávan er vónleys at loysa, siga Niels Petersen og Birgir Kruse, tí í ongum atlas yvirhøvur ber til at finna ein reglufastan hátt at seta orð á heimin. Gjort varð eisini vart við hetta í Heimsatlasinum longu í 1993.

Í fororðunum til atlasid stendur, at navngávan er gjord soleiðis, sum hon plagar at verða gjord í øðrum londum.

Høv, flógvar, víkir, firðir, sund, fjøll, nes, høvdar, vøtn, áir og oyðimerkur eru týdd, eins og landanøvn og nøkur heilt fá býarnøvn eru føroyskað. Í týðingunum hevur stóðið verið føroyskur navngávusiður. Og síðan stendur: »Í øðrum lagi hava vit hildið okkum til norðurlendskan sið, síðan evropeiskan, í summum færum eisini staðbundnan navnasið.«

Hetta vísir, at navngávan er als ikki konsekvent. Í útgangsstøðinum er hon føroysk, men síðan otar hon seg út í norðurlendskan sið og haðani longur út í heim. Teir báðir vísa á, at í norðurlendskum atlasum verður fyrst og fremst brúkt stavseting, sum hevur norðurlendskt snið, og har hendan stavsetingin ikki røkkur, verður stavsetingin ofta ensk ella týsk. Við øðrum orðum sært tú donsk atlas á donskum,

norsk atlas á norskum og svensk atlas á svenskum, aðrenn tey flyta seg út í enskt, týskt ella staðbundin mál.

– Meira tú blaðar í ymsum atlasum, týðiligari sært tú, at ongin konsekvensur er í navngávuni á nøkrum máli. ST fundast javnan um at finna meginreglur fyri navngávu, men finnur ikki fram til semju, og tað vísir, at spurningurin er rættiliga torgreiddur. Spurningurin nú er, hvar tolmarkið fyri føroyskari stavseting og týðing man vera eftir 17 ár við fyrsta føroyska atlasinum. Skulu summi heiti, sum funnist hevur verið at, broytast, ella er stundin komin at fara longur í arbeiðinum at føroyska heimin, spyrja Niels Petersen og Birgir Kruse.

FAKTA FØROYSK LANDANØVN

Føroysk landanøvn longu í 1990

Føroysk nøvn á londum og plássum í heiminum hava verið nógv umrødd, síðan Heimsatlasid kom út í 1993. Men longu í 1990 gav Føroya Skúlabókagrunnur út bókina, Heimurin, sum nevndi heimsins lond á føroyskum.

Í yvirlitinum eru landanøvnini skrivað á føroyskum, við staðbundna forminum og á enskum.

Nøkur dømi um nøvn frá 1990:

Føroyskt	Á staðnum	Enskt
Albania	Shqipëria	Albania
Finnland	Suomi	Finland
Grønland	Kalaallit	Greenland
Japan	Nippon	Japan
Marokko	Al Maghrib	Marocco
Libanon.	Lubnan	Lebanon
Russland	Rossijskaja	Russia
Svøríki	Sverige	Sweden